

7. Сучасний словник іншомовних слів: Близько 20 тис. слів і словосполучень / Уклали: О. Скопненко, Т. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2006. – 789 с. (Словники України).
8. Українська афористика Х-XX ст. – К.: Просвіта, 2001. – 320 с.
9. Шарова А. Політичний дискурс і політичний текст: можливості лінгвістичного аналізу // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. Випуск 14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=24&c=614>
10. Шейгал Е. Семиотика политического дискурса. – М.: ИТДГК «Гнозис», 2004. – 326 с.

RESUME

This article is devoted to coverage of political discourse, including its components such as political vocabulary, phraseology and aphoristik, examined their structure, methods and functions, are examples from electronic media in Ukraine.

Keywords: political discourse, vocabulary, phraseology, aphoristik, politics, political debate, influencing.

Вікторія МАТОЛА

© 2009

Науковий керівник д.філол.н., проф. Пономарів О. Д.

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ

АНОТАЦІЯ

У статті йдеться про мовні засоби, що використовуються в суб'єктивних висловлюваннях авторів у текстах публіцистичного характеру. Оцінці як характерній рисі журналістського тексту притаманне вживання авторами емоційно-оцінних демінутивів, фразеологічних та синтаксичних засобів. Репрезентація категорії оцінки розглядається також у спектрі її жанрової варіативності та залежно від контекстуальної реалізації значення слова.

Ключові слова: оцінка, суб'єктивність, мовні засоби, автор, емоційність, стилістично забарвлена лексика.

Актуальність дослідження. В епоху інтенсивного розвитку писемного спілкування вплив засобів масової інформації, у тому числі газетних, зростає. Вони здатні впливати на людей, переконувати чи спонукати їх до дії. Ефективність цього впливу та вірогідність отримати зворотну емоційну реакцію аудиторії залежить від мовностилістичних засобів, використаних журналістом у тексті. Дослідження лексичних особливостей суб'єктивної оцінки дасть змогу проаналізувати способи подачі інформації у сучасній пресі, лексико-стилістичне багатство друкованого слова, а також майстерність журналістів, тих, хто відображає рівень освіченості, влучності та різногранності української мови на шпальтах газет.

Предметом нашого аналізу є мовні одиниці текстів, що виражають суб'єктивність, оцінність на сторінках сучасної преси. В результаті дослідження було виділено словотвірні та синтаксичні засоби негативної, позитивної та нейтральної оцінки.

Матеріалом дослідження є тексти, надруковані в газеті “Дзеркало тижня” та “Україна молода” за 2008-2009 роки. Зазначимо, що вибір матеріалів для аналізу був доволі суб'єктивним і спирався на власні спостереження за лексичним багатством газети.

Наукова новизна полягає в тому, що вивчення лексичних особливостей вираження суб'єктивності на сторінках сучасної преси відбувається вперше. Раніше подібні дослідження уже проводили, проте вони здебільшого стосувалися загальнотеоретичних аспектів або художніх текстів.

Автор у багатьох випадках, окрім основного (предметного) значення речення, в ньому ж висловлює своє ставлення до чогось – модифікувальну інформацію, подібну до кванторів загальності чи існування, яка найбільш експліцитно знаходить втілення у модусних рамках [9, 76]. Історія поняття суб'єктивності бере свій початок з В. Гумбольта. Він вважав, що об'єктивізації суб'єктивних факторів у мові сприяє комунікативна мовна функція. “Коли ми чуємо утворене

нами слово з уст інших, об'єктивність його збільшується, а суб'єктивність при цьому не знає ніякого ущемлення, тому що всі люди відчують себе як єдине ціле. Більше того, суб'єктивність також підсилюється, бо перетворене в слово уявлення перестає бути виключно приналежністю тільки одного суб'єкта" [2, 20].

Оцінний компонент деякі дослідники визначають як емоційно-експресивні елементи, які не входять до лексичного значення слова, можуть розвиватися незалежно від предметно-логічного змісту слова і виявлятися поза ним через звукове оформлення (такої думки дотримувався, зокрема, Є.Р.Курилович) [10, 7]. Проте існує й інший підхід, який ґрунтується на тому, що людина пізнає навколишній світ не об'єктивно, а сприймає й фіксує певні відношення між собою і пізнаваними фактами, оцінює роль тих чи інших предметів, явищ у своєму бутті, зіставляє цінність об'єкта з деякими стереотипами за певною оцінною шкалою, яка відображає суспільно прийняті норми уявлень про добро і зло, корисне і шкідливе, гарне і погане. Цю думку підтримують дослідники В.В. Виноградов, О.О. Потєбня, Д.М. Шмельов, О.С. Ахманова, Л.А. Лисиченко. Остання розглядає слово як мовний знак, що є двобічно визначеним: його зміст зумовлений відношенням до позамовної дійсності та системними зв'язками з іншими лексичними одиницями. Зважаючи на таку двобічну залежність, до найістотніших і загальних елементів лексичного значення Л.А. Лисиченко зараховує:

- 1) семантичні компоненти, зумовлені позамовними факторами: предметно-поняттєву віднесеність слова та емоційно-експресивні елементи;
- 2) семантичні компоненти, зумовлені позамовними внутрішньомовними факторами: стилістичну характеристику слова, його властивість сполучатися з певним колом слів та словотвірні зв'язки [10, 9].

Семантика, що явно позначає оцінку, групується навколо оцінних слів, наявних у мові, й включає в себе три підгрупи. Всі вони можуть бути емоційними чи раціональними за характером. Ця група часто найбільш прямо співвідноситься з позитивною, негативною та нейтральною суб'єктивною модальністю: позитивна оцінка фіксується в мовах як прикметник/прислівник, добрий/добре; негативна, закріплена в словах поганий/погане; нейтральна оцінка виявляє себе у відсутності вираження однієї з двох попередніх [9, 83]. Залежно від способу отримання цих оцінних кваліфікацій розрізняють абсолютну й порівняльну оцінку. Перша "завжди передбачає оцінні стереотипи носіїв мови, що є однією з основних її ознак". Друга спирається на порівняння, суть якого полягає в тому, що оцінювана ознака, властивість порівнюється зі стандартом, зразком, що слугує за норму [10, 9].

На рівні словотвору одним із знарядь такого впливу на адресата та засобом творення оцінної спрямованості повідомлення, що орієнтує читача на певне сприймання, є емоційно-оцінні демінутиви (виразні стилістичні засоби, поширені в усній і художній мові. Це назви суфіксальних утворень з семантикою зменшуваності, емоційної оцінності, інтимності: *спатоньки, їстоньки, дівулька*). Словоформи із суфіксами суб'єктивної оцінки є характерної ознакою публіцистичного стилю [7].

Оцінне значення мовних одиниць, в якому реалізується категорія оцінності, можна визначити як інформацію про ціннісне ставлення суб'єкта мовлення (того, хто використовує дане слово або вислів) до певної властивості, виділеної при розгляді того чи іншого об'єкта під певним кутом зору.

Оцінність газетно-публіцистичних текстів тісно пов'язана з їхньою жанровою варіативністю. Наприклад, у газетно-інформаційному тексті експліцитне вираження оцінності вважається недоречним. Так вважає Х. Хейн та У. Брира, автори стилістичного посібника для газет та інформаційних агентств. Вони стверджують, що документальність, посилання на факти – це кращий спосіб уникнути тенденційного висвітлення подій у газетно-інформаційному матеріалі. "Думки [...] варто висловлювати в редакційній статті або в колонці коментатора".

Оцінка є складовою частиною семантичної структури слова як одиниці мови, що вказує на певну цінність предметів та явищ з погляду відповідності/невідповідності вимогам, інтересам, смакам, уподобанням мовця. Неоднорідність оцінного компонента зумовлює його різну взаємодію з іншими компонентами в семантичній структурі мовного знака. Оцінний компонент може бути виділений як у денотативній, так і в конотативній частині семантики. Це зумовлено існуванням інтелектуально-логічної (раціональної) та емоційної оцінок. Інтелектуально-логічна оцінка пов'язується з понятійним ядром, із предметно-логічною частиною лексичної семантики слова і входить, таким чином, у денотативний аспект значення. Емоційна оцінка відбиває емоційне

ставлення суб'єкта до об'єкта, і, відповідно, міститься в конотативному аспекті значення. Оцінний компонент не виступає постійним для певної мовної одиниці. Він проявляється на конкретному історичному етапі розвитку мови і, залежно від контекстуальної реалізації значення слова, зазнає змін відповідно до рівня матеріальної та духовної культури суспільства та кожного індивіда зокрема [7].

Реалізація оцінки на лексичному рівні знаходить свій вияв у 1) стилістичних засобах та 2) зображальних засобах. Розмежування стилістично забарвлених мовних одиниць на стилістичні та зображальні засоби здійснюємо з огляду на їх онтологію. Якщо одні вже існують у мовній системі і мовці лише відтворюють їх у мовленні як готові засоби (стилістичні марковані елементи мови), то інші треба створити, застосувавши відповідні прийоми побудови (тропи) [7].

Функціонування стилістично знижених елементів (розмовні, просторічні, лайливі слова, жаргонізми) тісно пов'язане з жанрами досліджуваних стилів: в одних вони функціонують досить часто, іншим – вони не властиві. Широко функціонує стилістично знижена лексика в нарисах, памфлетах, фейлетонах, коментарях, інтерв'ю. Не характерні ці одиниці для науково-публіцистичних праць, звернень, міжнародних оглядів (публіцистичний стиль), звітів, заміток, хронік, аналітичної інформації (інформаційний стиль). Стилістично знижена лексика використовується з метою вразити співбесідників яскравістю висловлення, прагнення показати свою зневагу до предмета розмови: 1) **розмовні слова**: *Щоб потому, майже дві години екранного часу, рефлексувати, нити і без діла тинятися на якісній плівці.* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 9); 2) **просторіччя**: *Ясно тільки одне: президент має обиратися парламентом, і в разі якщо в БЮТ і ПР “зростеться”, цим президентом буде Віктор Янукович.* (Дзеркало тижня. – 2009. – №19 (747) 30 травня — 5 червня 2009 – С. 1); *Чи буде заштовпано діри у владі, яка складається з численних в.о. міністрів, в.о. глав адміністрацій і в.о. керівників центральних органів виконавчої влади?* Звісно. (там же); *По-справжньому її вистачило б для однієї-двох лабораторій, обладнаних усім «від і до», тоді як численним «менш просунутим» біологічним кафедрам університетів, чи іншим академічним лабораторіям не перепало б ані копійки.* (там же, С. 5); *Ось тут і виникає заковика.* (там же, С. 3); 3) **жаргонізми**: *У Партії регіонів багато ображених на Литвина, котрий увійшов у чинну коаліцію, а хінуючі і ті, хто розуміє, дивуються з приводу того, чому спікерська посада і такі смачні місця, як керівництво залізницею, «Укртрансгазом» і Держрезервом, мають відстатися комусь третьому.* (Дзеркало тижня. – № 19 – 30 травня – 1 червня. – С. 1); *Безумовно, політична стабілізація та економічний порятунок будуть основними фішками можливо альянсу.* (Дзеркало тижня. – №19. – 30 травня – 1 червня 2009 р. – С. 1); *Терапія Злом – так умовно можна сформулювати один із меседжів художнього русла цьогорічних Канн.* (там же, С. 9). 4) **лайливі слова**: *Не знаю, як там за бугром, а в нас реклама розрахована на дебілів* (Україна молода. – 28.01.2009. – С. 13).

Неологізми в текстах публіцистичного та інформаційного стилів, окрім номінативної функції, виконують і функцію стилістичну – передають іронію, сарказм, служать засобом гумористичного зображення дійсності, реалізуючи індивідуально-авторські задуми: *Януковича ситуація простіша. Він без проблем від «південно-східного виборчого округу» виходить у другий тур* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 1); *Перший — скандальний Засєєв-Руденко в образі (мені на потіху) аса блокбастерного «жанру» (сам-то скільки копійок зібрав після прокату «Запорожця»?).* (там же, С. 9).

З метою максимального впливу на свідомість адресата автори публіцистичних та інформаційних текстів звертаються до зображальних засобів мови (метафора, оксиморон, перифраза), що створюються при вживанні слів і виразів в образно-переносному смислі. Вторинні номінації надають суспільно-політичним та масово-інформаційним текстам образності, експресивності, емоційності, свіжості, оригінальності. **Метафора** є ефективним оцінним засобом, який функціонує з метою надати певної оцінки суспільним процесам та явищам. Яскраві метафоричні образи надають текстам публіцистичного стилю живості, своєрідності, роблять його цікавим для адресата, дозволяють якнайточніше передати думку, певні почуття, авторське бачення світу [7]: *Політична стабілізація відкриє шлях зовнішнім запозиченням і великому вітчизняному бізнесу.* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009 р. – С. 1); *І все-таки проти неї грає економіка країни, яка щомісяця вимагає битви за бюджетний врожай і абортуює обігові кошти підприємств, змушених сплачувати податки наперед* (там же); *Та й політична стабільність може бути невдовзі зруйнована як внутрішнім конфліктом у потенційній владі, так і, у разі закручування гайок, опозиційними політиками та народними протестами.* (Дзеркало тижня. – №

19. – 30 травня – 1 червня 2009 р. – С. 1); *Нинішнє ж можливе об'єднання Януковича і Тимошенка, швидше за все, скидатиметься на порятунок себе, консервацію контролюваної ними політеліти та штучне гальмування запущеного внаслідок безлічі розчарувань процесу «повернення з базару»* (там же); *Саме ці цифри примусили Януковича підвестися з лаврів, на яких він по-сибаритськи вмотивувався, і сісти за стіл переговорів* (там же); *Жоден із них не прийде до влади на хвилі натхненних мас* (там же). Інформаційний текст значною мірою обмежує вживання метафор: перевага віддається точності, дохідливості слова. Тому засобів метафоричного образу в інформаційному стилі значно менше, ніж у публіцистичному: *Де похорони замінюються масовою пиятикою, а голова колгоспу по черзі спить то з дружиною, то з ідеологічною тещею.* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 9).

З метою образного осмислення суспільно-політичних процесів, дій і вчинків учасників цих процесів майстри слова використовують прийом **оксиморону**: Віруючий безбожник зарубав свою матір (Україна молода. – 7.12.2008. – С. 2).

Ефективним засобом конденсації думки та вираження безпосереднього ставлення публіциста до змісту висловлювання є **перифраза**. У досліджуваних текстах функціонують 1) загальнономовні перифрази: *Яким чином кроїться Основний Закон України — під сукню чи костюм, — невідомо.* (Дзеркало тижня. – № 19 (747) 30 травня — 5 червня 2009 – С. 5) (пор.: Основний Закон України ← Конституція); *Місія в уряді пропонувалося поділити п'ятдесят на п'ятдесят — між чинним прем'єром і можливим президентом* (Дзеркало тижня. – № 19 (747) 30 травня — 5 червня 2009 – С. 5) (пор.: п'ятдесят на п'ятдесят ← порівну) 2) індивідуально-авторські перифрази: *А як повторив до Майдану Леонід Кучма: «Україна — не Росія»* (Дзеркало тижня. – № 19 (747) 30 травня — 5 червня 2009 – С. 5) (пор.: Майдан ← “помаранчева революція” 2004 року); *Як, мабуть, і багато інших учасників незалежного зовнішнього оцінювання та їхніх «уболювальників», які з нетерпінням очікували оцінок за тести.* (там же, С. 3) (пор.: “уболювальники” ← знайомі); *Після понурих переглядів (під завісу Канн) спільно з громадянською позицією дружнo заявляємо: це не те кіно, яким варто було б пишатися на першому фестивалі Землі!* (там же, С. 8) (пор.: фестиваль Землі ← Каннський кінофестиваль). Функціонування перифраз у досліджуваних текстах пов'язано з їх жанровими особливостями й комунікативно-прагматичними завданнями. Більш частотні перифрази в таких жанрах, як нарис, фейлетон, памфлет, аналітична інформація, коментар; у жанрах хроніки, передової статті, замітки частотність використання перифраз низька, це здебільшого загальнономовні описові звороти.

Значна частина лексем з оцінним компонентом у значенні, зафіксованих у публіцистичних та інформаційних текстах, формується завдяки використанню словотворчих засобів. Оцінні утворення можуть бути як узуальні, так і okazіональні. Високою частотністю відзначаються узуальні утворення, що продукуються за допомогою суфіксів негативної оцінки (лобуряка, бандюга, страшидло): *При цьому спокійнісінько обійшлися без дозволів на таке будівництво.* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 6.). Невелику групу становлять мейоративно марковані лексеми, утворені за допомогою суфіксів зменшеності, пестливості, здрібнілості (дощик, щастячко, хорошенький, гарненько), які художньо-публіцистичним текстам надають особливої теплоти, задушевності, ліричності: *Старшокласниці, мов малі дівчатка, почіпляли банти й поправляли зачіски.* (Україна молода. – за 30.05.09. – С. 3); *А тим часом про щось муркоче жуточ сонечко і жителі-привиди монотонно нипають по «велетенському» місту (Києву), лігвищу змієву.* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 9); *Оскільки слівце нині зловісне, заяложене.* (там же, С. 9); *Нашому хлопцю ніби силюнок бракує злинути білим птахом (із чорною ознакою) над тим селом і над його бідолашними жителями — і прокурликати їм (і нам) щось важливе, недомовлене.* (там же, С.9). Менш частотними є слова, утворені за допомогою префіксації (псевдоінтелігентність, антинародний) та складання (держиморда, самодурство), які в текстах публіцистичного та інформаційного стилів служать засобом вираження негативної оцінки: *Підстави не довіряти одна одній обидві сторони, звісно ж, мають; приводів, щоб зіпсувати стосунки протягом літа, предосить (сама кадрова політика таїть у собі колосальні ризики, не кажучи вже про наступне розмежування потоків); гарантій виконання всього комплексу задуманих заходів — практично жодних* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 1.); *Сільські вулички там розбиті бездоріжжям і безгосподарністю* (там же, С. 9).

В індивідуальній мовній практиці сучасних майстрів слова активно функціонують лексеми, що виходять за межі традиційних словотвірних моделей українського словотвору. Серед

способів оказіонального словотворення найширше представлена суфіксація (наплівізм, опоганення), менш продуктивними є префіксація (квзігерой, архізлодійський) та складання (крючокотвір, бракороб). Оказіональні утворення з властивою їм незвичністю, яскравістю, високою впливовою силою допомагають реалізації авторських комунікативних настанов – дати негативну оцінку суспільно-політичним процесам, діям і вчинкам їх учасників: *Ледар-самець, якийсь кінодіяч (невідомий мені артист Є.Пронін), «одного разу» прокидається.* (Дзеркало тижня. – №19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 3); *Цей діяч-письменник продовжив лінію партійних кінопошуків батьків-мудреців рідного БЮТу (здаймо «Ілюзію страху» від О.Турчинова).* (там же, С. 9); *Хороші артисти (Михайло Голубович, Олена Стефанська, Євген Паперний, Лариса Руснак — остання потішила віковим перевтіленням) здаються серед цього села представниками залітної антрепризи, яка заскочила зрубати грошенят.* (там же, С. 9).

До синтаксичних засобів вираження оцінки в публіцистичних та інформаційних текстах відносимо елементи інфраструктури речення: 1) вставні одиниці, які функціонують з метою вираження емоційної оцінки повідомленого (на щастя, на радість, на жаль, на горе): *На жаль, такі приклади у тестових завданнях із історії — непоодинокі.* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня. – С. 3); *На жаль, навіть мільярд доларів на українську науку в сьгоднішніх умовах — це неприпустимо мало для забезпечення її справжньої конкурентоспроможності.* (там же, С. 5); 2) вставлені конструкції, які містять оцінку автора про висловлене в базовому реченні: *І вже на наступній — осінній — сесії трьома сотнями голосів депутати зможуть (якщо нічого не зміниться...) ухвалити зміни до Конституції.* (Дзеркало тижня. – №19. – 30 травня – 1 червня – С. 1); *При цьому надати можливість будь-якому вчителеві чи викладачеві взяти в ньому участь і запропонувати свій варіант тестів (неправда, що в нас немає досвіду в підготовці тестів, багато викладачів давно й успішно застосовують їх у процесі перевірки знань).* (там же – С. 3); 3) звертання, спрямовані на вираження суб'єктивно-оцінного ставлення до особи співрозмовника: *Бачите, як не пощастило школяреві, який вибрав саме цю книжку, бо такого варіанта відповіді на тестове питання взагалі немає* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 3); *А взагалі, хлопці й дівчата, скільки можна спати? Чому ваше «нове» кіно таке аморфне, асоціальне, ліниве й на диво боягузливе? Кого боїтеся?* (там же, С. 9); *Шановні добродію, у нещодавно наданому, але ще не опублікованому «ДТ» інтерв'ю голова Держфінпослуг Віктор Суслів звернув увагу на одну досить важливу обставину.* (Дзеркало тижня. – № 18. – 23 – 29 травня 2009. – С. 2). В інформаційних текстах звертання представлені передусім стандартними формами шановні читачі, шановні глядачі, шановні телеглядачі, шановні радіослухачі тощо.

Найменш спеціалізованими засобами вираження оцінки на синтаксичному рівні є питальні й окличні конструкції. Широку гаму емоційно-оцінних значень з високим ступенем експресії реалізують невластиві питальні речення, кількісний показник яких у досліджуваних текстах достатньо низький. Невластиві питальні конструкції реалізують емоційно-оцінне значення за допомогою авторизовано-оцінних запитань. У досліджуваних текстах функціонують лише запитання з негативною оцінкою, які виражають оцінну реакцію обурення, осуду, незадоволення, здивування, заперечення: *З іншого боку, якщо програму розглянуть і не затвердять, виникне привід ставити питання про недовіру уряду. Які вже тут альянси...* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009 року – С. 1); *Як поведуться люди, знову обираючи з двох зол менше? Який вплив на вибір виборця матиме той факт, що Янукович чітко відпозиційований як проросійський кандидат, а проросійського електорату в Україні менше половини? Як вплинуть на результат ослаблення партії; образа на Януковича деяких лідерів політеліт у його альмаматерних електоральних зонах; небажання спонсорів з розмахом витратитися на кампанію?* (там же).

Крайню периферію синтаксичних засобів вираження оцінки у публіцистичних та інформаційних текстах становлять окличні речення, за допомогою яких майстри слова привертають увагу мовця, спонукають до сприйняття, висловлюють емоційну оцінку актуальних подій суспільно-політичного життя: *Не знайдеш навіть п'яниць у підземному переході (режисери, а зматуйтеся на Святошин, у підземку, ось де повне зібрання невиморочених творів — цілодобово!).* (Дзеркало тижня. – № 19. – 30 травня – 1 червня 2009. – С. 9); *У житті, до речі, теж міг би сказати: «Ми не такі багаті, щоб збіднювати держскарбницю безглуздими і нікому не потрібними кінопроектами! Ось!»* (там же, С. 9); *Саме цим пояснюється підвищений інтерес до результатів тестування популярних товарів, який виявляють як споживачі, так і виробники:*

усього одна колонка в таблиці «Штіфтунг Варентеста» здатна зменшити або збільшити продажі товару на 40-50%! (Дзеркало тижня. – № 18. – 23 – 29 травня 2009. – С. 4).

Отже, оцінка в авторських текстах завжди присутня. Одним жанрам вона більш притаманна, іншим – менше. Суб'єктивність у текстах як голос автора, голос народу, думки якого відображені завдяки мовним варіаціям. Зокрема, найчастіше журналісти використовують метафори, перифрази, вставні та вставлені конструкції. Впродовж дослідження даної теми нами було помічено, що автори часто у прямо вираженій формі виражають свою позицію, думки з приводу певної проблеми. Це свідчить про те, що преса сучасності позиціонує себе “безцензурною”, але не можна виключати “політику редакції”, котру журналісти можуть передавати як власні суб'єктивні судження. Українська мова багата на лексичні, синтаксичні засоби для їх вираження. І тільки від автора залежить спосіб та особливості висвітлення свого бачення певного явища, проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Валгина Н.С. Теория текста: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. – Москва: Логос, Издательско-книготорговый дом, 2003. – 280 с.
2. Мельник Я. Г. Субъективность как языковая категория. – Ивано-Франковск, 1997. – 128 с.
3. Онищенко І. В. Категорія оцінки та засоби її вираження в публіцистичних та інформаційних текстах: Автореферат дисертації. – Дніпропетровськ, 2004 // <http://disser.com.ua/contents/3968.html>
4. Особливості мови і стилю засобів масової інформації: Навч. посібник для студ. фак. журналістики ун-тів. – Київ: Вид-во при КДУ “Вища школа”, 1983. – 148 с.
5. Островська О. М. Лінгвостилістичні засоби реалізації категорії оцінки (на матеріалі американської художньої прози): Автореферат дисертації. – Львів, 2001.
6. Семантика слова и смысл текста: Межвуз. сб. науч. тв. / Мордов. гос. ун-т им. Н.П. Огарева. – Саранск: МГУ, 1986. – 171с.
7. Серажим К. С. Оцінна лексика у політичному дискурсі // <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1028>
8. Словообразование. Стилистика. Текст: Номинатив. Средства в текстах разных функций. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1990. – 171 с.
9. Ткачук В. М. Категорія суб'єктивної модальності. Монографія. / Наук. ред., передмова док. філол. наук, проф. Загнітка А.П. – Тернопіль: Підручники й посібники, 2003. – 240 с.
10. Шинкарук В.Д., Шутак Л.Б. Словотворна категоризація суб'єктивної оцінки. – Чернівці: Рута, 2002. – 128 с.

SUMMARY

Speech goes in the article about language means which are used in the subjective utterances of authors in texts of publicism character. To the estimation as personal touch of journalistic text the inherent use by the authors of emotion deminutives, phraseology and syntactic facilities. Representation the category of estimation is examined also in the spectrum of it different of genre and depending on contextual realization of value of word.

Keywords: estimation, subjectivity, language means, author, emotionality, stylistically painted vocabulary.

Євгенія МОРОЗ

© 2009

Науковий керівник д.с.н., проф. Судаков В. І.

СИМВОЛІЧНА ПАРАМЕТРИЗАЦІЯ КУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ: КІЛЬКІСТЬ, ЯКІСТЬ, МОДАЛЬНІСТЬ

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена проблемі окреслення релятивності природи культурного капіталу як символічного утворення, що виступає інструментом соціальної інтеграції та сприяє полегшенню проходження індивідом процесів соціального обміну та репродукції. Як основне джерело та основа аналізу було використано логіко-гносеологічний підхід Ч.С.Пірса, в межах якого